

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
History (Optional) Paper-II
HISO2: Polity, Society and Economy under the Maratha (1600-1707) (New Pattern 2022)

Day and Date: Tuesday, 16/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 In the village of Shivaji's period, those who owned land were called as.....
 A) Inheritor B) Upre C) Bidwai D) Mukadam
- 2 During the Maratha period, there were ----- Balutedars in the village.
 A) Twelve B) Fifteen C) Eighteen D) Twenty four
- 3 During the Maratha period Balutedar known as.....
 A) Karu B) Alutedar C) Naru D) Vajkshetriy
- 4 .....powers worked in the village system during Maratha period.
 A) Three B) Four C) Five D) Nine
- 5 .....is a major pilgrimage site of the Varkari sect in Maharashtra
 A) Pandharpur B) Kolhapur C) Pune D) Paithan
- 6 'Hon was a golden coin' this statement is .....
 A) True B) False C) half truth D) None of these
- 7 The Chief Officer at Ghat is called .....
 A) Ghatpande B) Patki C) Harkare D) Pansare
- 8 In Shiv Perior the port of Vijaydurg was famous for the trade of.....
 A) Betal leaves B) Silk C) Wheat D) Jaggery
- 9 The weight of Shivarai Hon was .....grain.
 A) 42.12 B) 12.42 C) 54.14. D) 14.54.
- 10 The account of the economic transaction of a peth was kept by the.....
 A) Shete B) Mahajan C) Bidwai D) Chougula
- 11 Shivashahi stick was used for....
 A) Messurment of Land B) Messurment of distance C) Messurment of height D) Messurment of depth
- 12 .....means the loan given by the government to farmers in the period Shivaji
 A) Tagai B) Loan C) Chouth D) Pedhi
- 13 .....was appointed as a secretary by Shivaji Mahraja.

14 At the time of coronation, ... was appointed as Amatya in the Ashta Pradhan Mandal of Chhatrapati Shivaji Maharaj.

A) Moropant Pingale B) Ramchandra Nilkanth C) Dattaji Trimbak D) Raghunath Pant

15 The stamp of 'Shri Sakhi Rajdnyjayati' belongs to .....

A) Rani Saibai B) Rani Yesubai C) Rani Sakwarbai D) Maharani Tarabai

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Major four powers in village community
- 2 Shri. Mahalaxmi Kolhapur
- 3 Currency System during Maratha Period
- 4 Changes brought about by Chhatrapati Shivaji Maharaja in Vatandari System.

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Write a brief information of Tuljapur temple
- 2
- 3 Explain the trade policy of Chhatrapati Shivaji Maharaja
- 4 Explain the contribution of Chhatrapati Shivaji Maharaja in the field of Justice

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Discuss the condition of peasant and agriculture production during Shivshahi.
- 2 Explain the religious policy of Chhatrapati Shivaji Maharaja

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 शिवकालीन खेडयामध्ये ज्यांच्या मालकीची जमीन असे त्यांना .....असे म्हणत
अ) मिरासदार ब) उपरे क) बिडवई ड) मुकादम
- 2 मराठा कालखंडात गावात ----- बलुतेदार होते.
अ) बारा ब) पंधरा क) अठरा ड) चोवीस
- 3 मराठा कालखंडात बलुतेदार .....या नावाने ओळखत.
अ)कारू ब) आलुतेदार क) नारू ड) वाजक्षेत्रीय
- 4 मराठा कालखंडात ग्रामीण प्रशासनात .....सत्ता कार्यरत होत्या.
अ)तीन ब) चार क) पाच ड) नऊ
- 5 -----हे महाराष्ट्रातील वारकरी संप्रदायाचे प्रमुख तीर्थक्षेत्र आहे.
अ)पंढरपूर ब) कोल्हापूर क) पुणे ड) पैठण
- 6 'होन' हे सोन्याचे नाणे होते, हे विधान.....
अ) सत्य ब) असत्य क) अर्धसत्य ड) यापैकी नाही
- 7 घाटावरच्या मुख्य अधिकाऱ्यास.....म्हटले जाई.
अ)घाटपांडे ब) पत्की क) हरकारे ड) पानसरे

- 8 शिवकाळात विजयदुर्ग हे बंदर .....च्या व्यापारासाठी प्रसिद्ध होते.
अ) विड्यांची पाने ब) रेशीम क) गहू ड) गुळ
- 9 शिवराई होन या चलनाचे वजन.....ग्रेन होते.
अ) ४२.१२ ब) १२.४२ क) ५४.१४ ड) १४.५४
- 10 पेठेचे आर्थिक व्यवहाराचे हिशोब ठेवण्याचे काम .....हा अधिकारी करीत असे.
अ)शेठे ब) महाजन क) बिडवई ड) चौगुला
- 11 शिवशाही काठीचा वापर .....साठी केला जात होता.
अ) जमीन मोजणी ब) आंतर मापन क) उंची मापन ड) खोली मापन
- 12 ---- म्हणजे शिवकाळात सरकारकडून शेतकऱ्यांना दिले जाणारे कर्ज होय.
अ) तगाई ब) कर्ज क) चौथ ड) पेढी
- 13 छ.शिवाजी महाराजांनी .....यांची सचिव म्हणून नेमणूक केली.
अ) अण्णाजी दत्तो ब) मोरोपंत पिंगळे क) निराजी रावजी ड) हंबीरराव मोहिते
- 14 राज्याभिषेकावेळी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळात अमात्य या पदावर.....ची नियुक्ती करण्यात आली होती.
अ) मोरोपंत पिंगळे ब) रामचंद्र नीलकंठ क) दत्ताजी त्रिंबक ड) रघुनाथ पंत
- 15 'श्री सखी राज्ञीजयती' हा शिक्का .....यांचा होय.
अ) राणी सईबाई ब) राणी येसूबाई क) राणी सकवारबाई ड) महाराणी ताराबाई

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 गावगाड्यातील प्रमुख चार सत्ता
- 2 श्री. महालक्ष्मी कोल्हापूर
- 3 शिवकालीन चलन व्यवस्था
- 4 छत्रपती शिवाजी महाराजांनी वतनदारी पद्धतीत घडवून आणलेले बदल

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 तुळजापूर मंदिराची थोडक्यात माहिती लिहा.
- 2 मराठेकालीन कापड उद्योगाची माहिती लिहा
- 3 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे व्यापार विषयक धोरण स्पष्ट करा.
- 4 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे न्यायदान क्षेत्रातील योगदान विशद करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 शिवकालीन शेतकऱ्यांची स्थिती व शेती उत्पादने यांची चर्चा करा.
- 2 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे धार्मिक धोरण स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
History (Optional) Paper-II
HISO2: Polity, Society and Economy under the Maratha (1600-1707) (New Pattern 2022)

Day and Date: Tuesday, 16/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 शिवकालीन खेडयामध्ये ज्यांच्या मालकीची जमीन असे त्यांना .....असे म्हणत

अ) मिरासदार ब) उपरे क) बिडवई ड) मुकादम

Option 1

2 मराठा कालखंडात गावात ----- बलुतेदार होते.

अ) बारा ब) पंधरा क) अठरा ड) चौवीस

Option 1

3 मराठा कालखंडात बलुतेदार .....या नावाने ओळखत.

अ) कारू ब) आलुतेदार क) नारू ड) वाजक्षेत्रीय

Option 1

4 मराठा कालखंडात ग्रामीण प्रशासनात .....सत्ता कार्यरत होत्या.

अ) तीन ब) चार क) पाच ड) नऊ

Option 3

5 -----हे महाराष्ट्रातील वारकरी संप्रदायाचे प्रमुख तीर्थक्षेत्र आहे.

अ) पंढरपूर ब) कोल्हापूर क) पुणे ड) पैठण

Option 1

6 'होन' हे सोन्याचे नाणे होते, हे विधान.....

अ) सत्य ब) असत्य क) अर्धसत्य ड) यापैकी नाही

Option 1

7 घाटावरच्या मुख्य अधिकाऱ्यास.....म्हटले जाई.

अ) घाटपांडे ब) पत्की क) हरकारे ड) पानसरे

Option 1

8 शिवकाळात विजयदुर्ग हे बंदर .....च्या व्यापारासाठी प्रसिद्ध होते.

अ) विड्यांची पाने ब) रेशीम क) गहू ड) गुळ

Option 1

9 शिवराई होन या चलनाचे वजन.....ग्रेन होते.

अ) ४२.१२ ब) १२.४२ क) ५४.१४. ड) १४.५४

Option 1

10 पेठेचे आर्थिक व्यवहाराचे हिशोब ठेवण्याचे काम .....हा अधिकारी करीत असे.

अ)शेठे ब) महाजन क) बिडवई ड) चौगुला

Option 2

11 शिवशाही काठीचा वापर .....साठी केला जात होता.

अ) जमीन मोजणी ब) आंतर मापन क) उंची मापन ड) खोली मापन

Option 1

12 ---- म्हणजे शिवकाळात सरकारकडून शेतकऱ्यांना दिले जाणारे कर्ज होय.

अ) तगाई ब) कर्ज क) चौथ ड) पेढी

Option 1

13 छ.शिवाजी महाराजांनी .....यांची सचिव म्हणून नेमणूक केली.

अ) अण्णाजी दत्तो ब) मोरोपंत पिंगळे क) निराजी रावजी ड) हंबीरराव मोहिते

Option 1

14 राज्याभिषेकावेळी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळात अमात्य या पदावर.....ची नियुक्ती करण्यात आली होती.

अ) मोरोपंत पिंगळे ब) रामचंद्र नीलकंठ क) दत्ताजी त्रिंबक ड) रघुनाथ पंत

Option 2

15 'श्री सखी राज्ञीजयती' हा शिक्का .....यांचा होय.

अ) राणी सईबाई ब) राणी येसूबाई क) राणी सकवारबाई ड) महाराणी ताराबाई

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 गावगाड्यातील प्रमुख चार सत्ता

Ans:

2 श्री. महालक्ष्मी कोल्हापूर

Ans:

3 शिवकालीन चलन व्यवस्था

Ans:

4 छत्रपती शिवाजी महाराजांनी वतनदारी पद्धतीत घडवून आणलेले बदल

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 तुळजापूर मंदिराची थोडक्यात माहिती लिहा.

Ans:

2 मराठेकालीन कापड उद्योगाची माहिती लिहा

Ans:

3 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे व्यापार विषयक धोरण स्पष्ट करा.

Ans:

4 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे न्यायदान क्षेत्रातील योगदान विशद करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शिवकालीन शेतकऱ्यांची स्थिती व शेती उत्पादने यांची चर्चा करा.

Ans:

2 छत्रपती शिवाजी महाराजांचे धार्मिक धोरण स्पष्ट करा.

Ans:

*****